

Maatschap Vollenberg onderscheidend met witlofteelt in de grond

# 'Een goed product verkoopt zichzelf'



André en Gerri Vollenberg

André en Gerri Vollenberg telen -als één van de weinigen in Nederland- biologische witlof in de grond. Afnemers zien de meerwaarde van de witlof uit Grubbenvorst. “Het is ook leuk. Je bent constant bezig met een vers product”, aldus André Vollenberg. Maar na ruim dertig jaar is opvolging welkom. “Wie wil?”

TEKST MARIA VAN BOXTEL | FOTO'S DICK BOSCHLOO

Het bedrijf van André en Gerri Vollenberg ligt in het Limburgse Grubbenvorst, maar ook een beetje in de Flevopolder. “Daar telen ze op acht tot tien hectare witlofpennen voor me”, vertelt André. “Het liefst ben ik er bij de eerste keer oogsten bij. Kwaliteit is belangrijk.” De witlofpennen bewaart hij in kuubskisten in de vriescel. De opslag bij min 2 °C in ruim 90% luchtvochtigheid duurt van september of oktober tot de pennen worden opgezet in bakken turf. Vandaag worden nieuwe bakken klaargemaakt, en wordt tegelijkertijd witlof geoogst. Medewerkster Thea rijdt vakkundig voorbij met een heftruck met een pallet vol bakken met turf en kalk. Haar collega Frank pakt intussen een nieuwe lading lege plastic bakken met een open raster in de bodem, waar de wortels van de witlofpennen makkelijk doorheen groeien. Samen vullen ze die bakken met

### Teelt in de grond

In een schuur is de trekruimte voor de witlof; ruim dertig meter diep en donker. Voor het plaatsen van een nieuwe rij pennen trekt André de grond los, daarop komen de zojuist gevulde bakken. “De worteltjes van de witlofpennen groeien door de rasterbodem van de bak heen, zo de losgewoelde aarde in. In 21 dagen is dan de krop gevormd en kunnen we oogsten.” De plant- en oogstmachine rijdt handig op rails. Aanpassingen met een treeplank voor de bestuurder, motoraandrijving en een kabelprolhaspel, maakte André zelf. Hij lacht wat: “Het is een heel oud systeem, maar het werkt nog prima.” De oogstmachine pakt de bak met witlof van de grond. Soepel rijdt André de ene na de andere bak uit de schuur. Overgeplaatst op een rijdende tafel met rollerbanden zet hij de bakken met witlof klaar voor de

‘Met dit bedrijf kun je een goed belegde boterham verdienen’



Medewerkers vullen bakken met turf



Trekruimte in de schuur



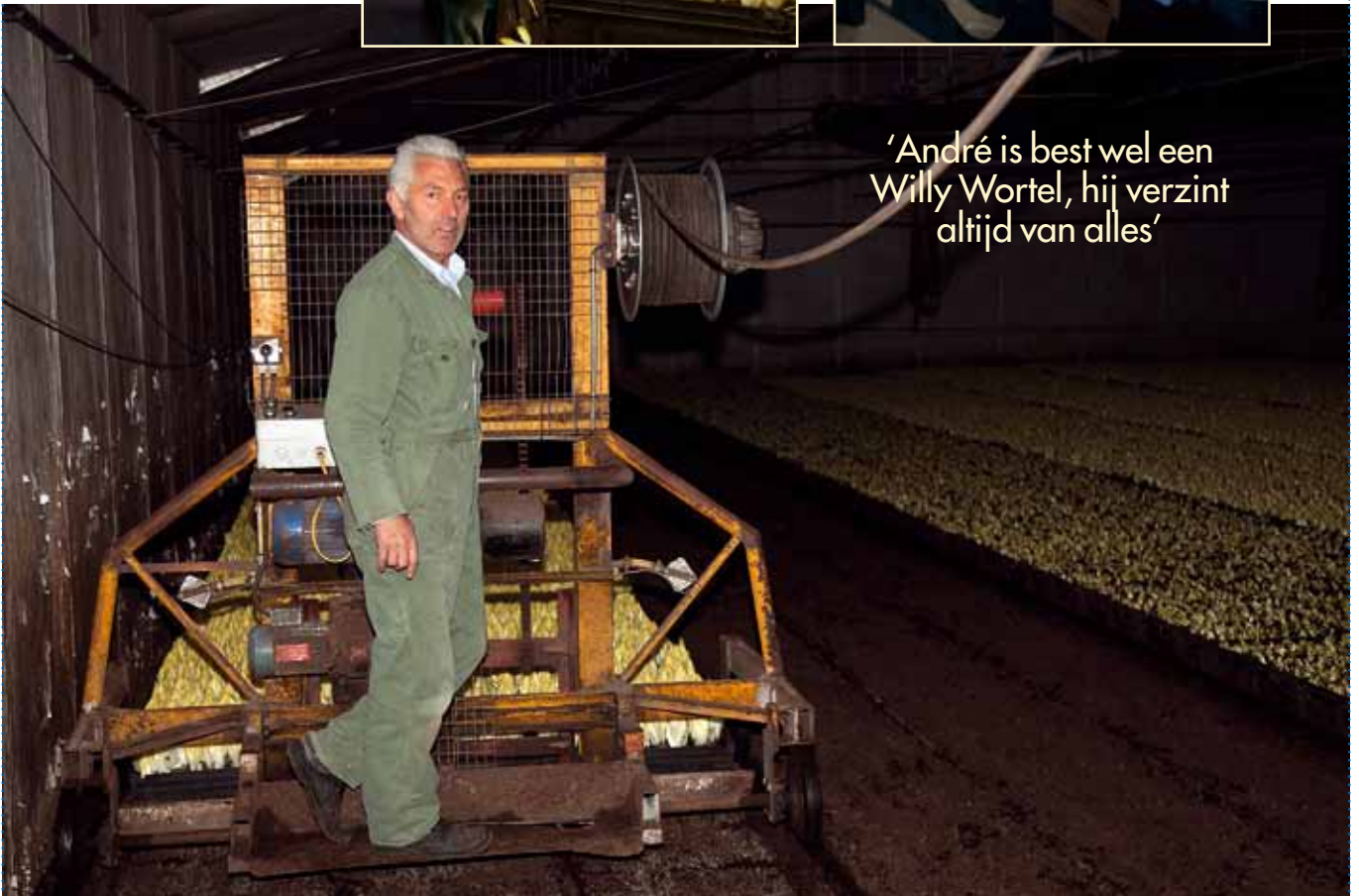
Versgeoogste witlof

turf. Het planten van de witlofpennen is arbeidsintensief. “Eén persoon kan zo’n tien tot vijftien kisten per uur inplanten.” Afhankelijk van de dikte van de pennen planten de medewerkers circa 55 pennen in een kist. “Het liefst heb ik pennen van 4 tot 5 centimeter dikte, dat geeft een mooi kropje.” André sorteert pennen uit vanaf 3,5 tot circa 7 centimeter. De sorteerinstallatie staat op eigen erf. “Dat deden we eerst in de polder, maar sorteren op een lijn die zowel voor gangbare als biologische pennen wordt gebruikt, geeft een risico op besmetting met achtergebleven grondresten.”

oogstlijn. Twee vaste medewerksters oogsten met een mesje de kropjes witlof uit de bak. Als de hele bak geoogst is, gaan de turf en witlofresten op een lopende band naar de shredder en de compostopslag. De wortelmat van de witlof blijft achter in de grond van de trekruimte. Met alleen wat kalk erop en lostrekken vóór de volgende teelt gaat dat al jaren goed. André wil niet in water telen, wat bij biologische teelt mogelijk is, maar bij biologisch-dynamisch niet. “Ik vind de grond betrouwbaarder. Met water krijg je een vochtig klimaat in de trekruimte, en moet je foefjes uithalen om ziekten voor te zijn. Eigenlijk circuleer je met wa- ▶



'Ook de smaak is uitgesprokener, meer zoet-bitter'



'André is best wel een Willy Wortel, hij verzint altijd van alles'

De aangepaste oogstmachine op rails

ter de ziekte. Mijn ervaring is dat zieke witlofpennen niet genoeg kracht hebben om door de bak te groeien met hun wortels." Ziekten als Phytophthora, Botrytis en Sclerotinia komen ook in de biologische witlofteelt voor. "Het middel Cotans beperkt het risico op Sclerotinia." Schoon werken helpt ook. Telen in de grond blijkt bovendien een verkoopargument. "Veel afnemers vinden teelt in de grond ook een goed verhaal voor hun klanten. En de smaak is uitgesproker, meer zoet-bitter."

### Vroege teelten

De lichte zandgrond is goed geschikt voor vroege teelten, zoals asperges. Die staan wel tien jaar op het veld. Daarnaast teelt Vollenberg nog prei, bonen, paksoi en groenbemester met gras om onder te ploegen. Het peenveld is pas gebrand en nu ingezaaid. Net als de prei op bedden van 1,8 meter. "Dat deed ik enkele jaren geleden helemaal zelf, maar nu in deelbouw met mijn collega Jan van Lierop. De trekkers van die breedte zijn van hem." André's achtergrond als bedrijfs-econoom komt hem goed van pas bij het bepalen van het bouwplan. "Aan het einde van elk jaar maakte ik wel een berekening of een gewas ook uitkon. Nooit een saldoberekening, altijd de kostprijs bepalen. Kan het niet? Dan de teelten duurder verkopen of schrappen. Wat je ligt, lukt ook beter. Een goed product verkoopt zichzelf." Het hele bedrijf is ingericht op kwaliteit. "Dertig jaar geleden was ons organisch stofgehalte zo'n 1,9 tot 2,3%. Met vooral compost hebben we dat in 30 jaar omhoog gekregen naar 2,3 tot 2,9%." Gerri vult aan: "André is best wel een Willy Wortel. Hij verzint altijd van alles." Van warmtepomp tot eigen waterbassin, van het afvoersysteem voor turfresten, de oogstlijn en zelfontwikkelde onkruidwieders: het hele bedrijf is slim en duurzaam gemechaniseerd. De Wageningen Innovatie Award uit 2001 en de nominatie voor de prestigieuze Agrarisch Ondernemer van het jaar in 2002 zijn stille getuigen aan de muur. "Aan de Christiaens onkruidwieder heb ik ook mee-ontwikkeld. Onze wieder kan ook tussen de preiplanten in de rij wieden, met een aangedreven harkmechanisme. Mechanisatiebedrijf Christiaens ging ermee door, bijvoorbeeld voor gangbare maïs, maar de noodzaak is daar toch minder dan in de biologische teelten."

### Opvolging gezocht

André noch Gerri komen zelf van een boerderij. "We zijn gewoon gangbaar begonnen met 2,5 hectare huurland. Het spuiten stond me op een gegeven moment ontzettend te-

gen." Drie dikke boeken van Rik Dedapper over biologisch telen verslond André. "Begin jaren tachtig hebben we met vrienden samen negen hectare grond gekocht en zijn we een jaar later biologisch gaan telen. We hebben wel meteen afzet geregeld." Gerri runde tegelijkertijd een natuurvoedingswinkel in Horst. Hoewel de winkel goed liep, kozen ze toch voor de teelt. Gerri is er niet rouwig om: "Met kinderen is een teeltbedrijf beter te combineren. En het gezellige contact met de mensen hebben we hier met de handel en de medewerkers. Nu vind ik de aanloop met de Vrije Akker heel leuk." Deze kleinschalige zelfpluktuin wordt gerund door Moniek van Hirtum en Maaïke Kruijt, die een gedeelte van Vollenbergs grond huren (zie ook Ekoland 3, 2011). "Ze doen het heel goed," zegt André. "En met de aanpak van teelten, van onkruid en aaltjes kan ik adviseren." Waarom een zelfpluktuin op een goedlopend groentebedrijf?

Eigenlijk zoeken André en Gerri na dertig jaar teelt een opvolger. "Onze dochters willen het bedrijf niet overnemen." Gesprekken met potentiële opvolgers van buiten de familie leverden nog geen opvolging op. Verpachting van de grond aan de zelfpluktuin en de samenwerking in deelbouw met Jan van Lierop en andere biologische telers vormt nu een werkbare tussenoplossing. "Het liefste doen we het natuurlijk over aan één koper als geheel biologisch bedrijf. Maar alles staat open." Gerri:

"We vertellen het al een paar jaar rond, nu hebben we zelfs een makelaar ingeschakeld. En starten we samen met onze pennenteler Joost van Strien het praktijknetwerk 'Opvolging Gezocht!'" André en Gerri zoeken geen mensen die voor één jaar willen huren, maar gaan voor continuïteit. Gerri hoopt op een jong en enthousiast iemand met plezier in de teelt. "We hebben niet voor niks dertig jaar gewerkt aan dit bedrijf. We zetten duurzaamheid in de wereld. En met dit bedrijf kun je een goed belegde boterham verdienen." ■

Meer informatie over het Praktijknetwerk 'Opvolging Gezocht!' op [www.verantwoordeveehouderij.nl](http://www.verantwoordeveehouderij.nl) bij praktijknetwerken 2011

## BEDRIJFSGEGEVENS

### Maatschap Vollenberg

**Arbeid:** 8 VAK  
**Areaal:** 17,2 hectare aan huis  
**Grondsoort:** lichte zandgrond met 2,3 tot 2,9% organische stof  
**Teelten:** witloftrek, daarnaast buiten paksoi, chinese kool, groenbemester en in deelbouw prei, venkel, groenselderij, asperges, pompoen en bonen  
**Bemesting:** compost aangevuld met rundveedrijfmest  
**Afzet:** Udea, Eosta, Kroon, Estafette/Odin, Van het land, Lindenhof en enkele buitenlandse afnemers zoals Peter van Leendert Naturkost en Biofresh



Zelfpluktuin de Vrije Akker